

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Nagykoru lett Mihály nagyvajda és trónörökös.

Mihály nagyvajda és trónörökös október 25-én töltötte be tizennyolcadik születésnapját. Ezuttal nemcsak a szokásos születési ünnepegekről volt szó, hanem sokkal többről. Az uralkodóház törvényei szerint ugyanis Mihály trónörökös tizennyolcadik életének betöltése napján nagykoruvá lett.

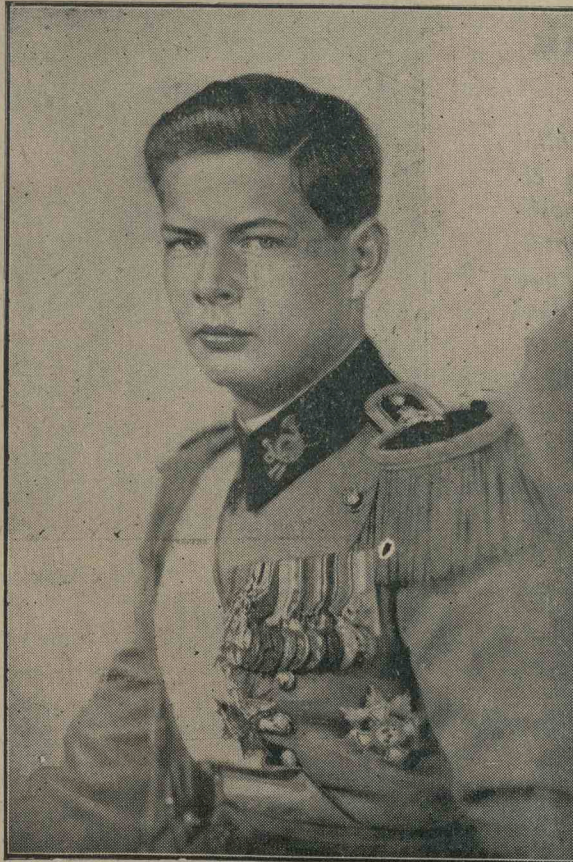
Az egész ország a születésnapot és a nagykorúsítás napját méltóképen ünnepelte meg. Ebből az alkalomból a kormány tagjai és a diplomáciai testületek vezetői megjelentek a királyi palotában és bejegyezték nevüket a fogadókönyvbe. Tizennyolcadik életének a küszöbén Mihály nagyvajdát az egész ország népe bensőségesen ünnepelte s mindenütt elárasztották szerencsekívánságokkal.

Mindenki tudja, hogy a szép királyi sarj, kiváló nevelésben részesül. Ófelsége II. Károly király mondotta annak idején, hogy „embert és királyt akarok nevelni belőle“. Már több ízben megírtuk a „Magyar Nép“ hasábjain, hogy a fiatal herceget királyi

atyja olyan iskolába járatta, ahol az országban élő összes népek, tehát a kisebbségek fiai is együtt tanultak és nevelkedtek a trónörökössel. A cél az volt, hogy az ifjú herceg megismerje a Romániában élő nemzetiségeket is s eljövendő uralkodására már az iskolában olyan bölcs és tárgyilagos tapasztalatokat szerezzen, amelyek számára az uralkodásban helyes irányt jelöljenek ki.

Mihály nagyvajda nagykorúságát Ófelsége II. Károly király állandó ellenőrzés mellett, rendkívül gondosan készítette elő. Egész napját tevékenység és munka foglalta le. Ez év október 2-án

kezdte meg a középiskola nyolcadik osztályának tanulmányait. Husz egyetemi és középiskolai tanár előadásait hallgatja s ugyanakkor három hasonlókorú tanuló van állandóan mellette. A rendes középiskolai tananyagban különös súlyt kap a történelem, jog és latin irodalmi oktatás. A nyolcadik gimnázium elvégzése után a trónörökös és osztálytársai az országban tanulmányutat fognak tenni s meglátogatják mindazokat a területeket, ahol eddig a trónörökös még nem fordult meg. A középiskolai tantárgyon kívül azonban Ófelsége ugyanakkor katonai gyakorlati és elméleti oktatásban is részesül. A zongora-tanuláson és zenetörténeten kívül Ófelsége állandóan látogatja a bucuresti Nemzeti Színházat s ugyanakkor hetenkint legalább egyszer meglátogatja a



különböző polgári és katonai intézményeket.

A királyi trón várományosa tehát egész napját komoly munkában tölti. Nagykorúsítása után is Ófelsége, II. Károly király állandó felügyelete mellett folytatja tanulmányait s készül az országvezetésre, ami a világon a legnehezebb élethivatás. Már a múltban is királyi édesatyja mellett mindenféle ünnepegen, ahol a királyi tekintélyt és gondosságot ki kellett domborítani, résztvett s

bő alkalom kínálkozott arra, hogy az ország kormányzás és vezetés nehéz és felelősségteljes munkáját közelről lássa.

Születésnapja és nagykorúsítása alkalmából az ország népe szeretettel fordult feléje s szerencsekívánságokkal halmozta el az ország jövődéli uralkodóját. A szép és megható ünnepség alkalmával a romániai magyarság is szerencsekívánatait küldi a trónörökösnek.

Theodorescu miniszter munkássága.

Paul Theodorescu tábornok, légügyi és tengerészeti miniszter, a jelenlegi kormányban egyik legfontosabb szerepkört tölti be. Őfelsége II. Károly király utasításai szerint ő hajtja végre azokat az intézkedéseket, amelyek Románia légi és vízi erejét vannak hivatva fejleszteni. Paul Theodorescu miniszter munkásságával nagyban hozzájárul ahhoz, hogy Románia határai, biztonságban legyenek.



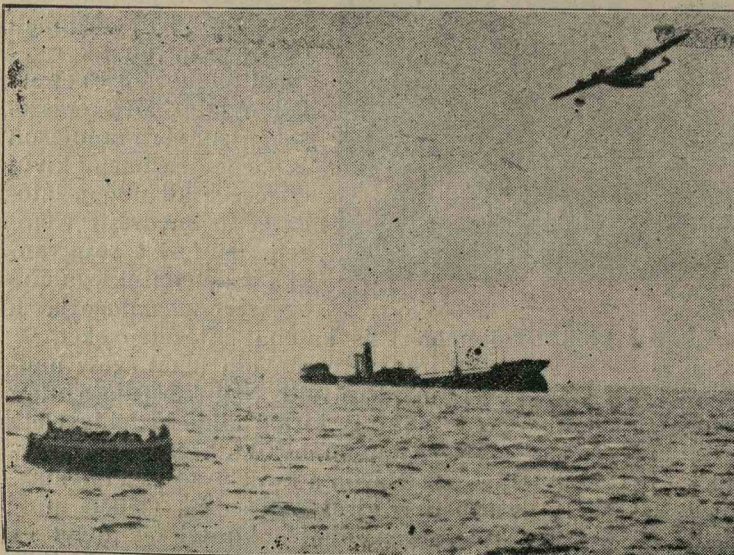
PAUL THEODORESCU
tábornok, légügyi és tengerészeti
miniszter.

Támadni fognak a németek.

Ribbentrop, németbirodalmi külügyminiszter Danzigban elhangzott beszéde után súlyosbodott a nemzetközi helyzet. Minden jel arra mutat, hogy Anglia és Franciaország el vannak szánva a háboru folytatására. A nyugati hatalmak visszautasító magatartása következtében Németország támadással fog felelni. A németek megkezdték a hadikészületeket, hogy a nyugati



Angol katonaság.



A repülőgép által elsüllyesztett hajó személyzete csónakon menekül.

gati arcvonalon döntő támadást indítsanak. Hír szerint a németek a támadás alkalmával újszerű hadigépeket és hadiszereket fognak használni. A német hadvezetőség állítólag azt tervezi, hogy Angliában is csapatokat fog partra szállítani és megtámadja a szárazföldön Angliát. Ilyen körülmények között az összes hadviselő felek lázasan készülődnek az elkövetkezendő események fogadtatására. Képünkön angol katonaságot és a tengeri háboru egy jelenetét mutatjuk be.

A fegyverek döntik el a vitát!

A német birodalmi külügyminiszter Danzigban nagy beszédet tartott. Beszédének elején Chamberlain angol miniszterelnök beszédével foglalkozott. Szerinte az angol miniszterelnök beszédéből kiderült, hogy az európai háboru tulajdonképen nem a danzigi kérdés miatt tört ki. Ribbentrop azután előadta, hogy Németország Lengyelországgal békés uton akarta rendezni viszonyát, azonban Lengyelország Anglia sugalmazására mereven elzárkózott a békés megoldás elől. Beszédének ezt a részét azzal fejezte be, hogy Németország és Oroszország Európa keleti részén a békét örök időkre fogják biztosítani.

A német külügyminiszter azután rátért annak a fejtegetésére, hogy Németország 1933. óta többször tett Angliának ajánlatot az ellentéteknek és Németország követeléseinek békés uton való rendezésére. Anglia azonban minden javaslatot elutasított. Így Németország Olaszországgal és Japánnal barátságot, Oroszországgal pedig tartós szövetséget kötött. Miután Németország most már keleti határain az újabb nemzedék letelepedése számára elegendő területhez jutott, csupán egy követelése van: a gyarmatok visszaadása. Hitler ajánlatot is tett erre vonatkozólag Chamberlainnek, angol részről azonban a német nép nagylelkü ajánlatát visszautasították. Németország ezt annál inkább sérelmezi, mert Chamberlain Münchenben ígéretet tett, hogy Anglia és Németország között többé sohasem fog fegyveres összeütközésre kerülni a sor. Ribbentrop beszédét azzal fejezte be, hogy az angolok csalódní fognak, ha azt hiszik, hogy Németország gyengeségének tudatában tette a békeajánlatokat.

— Németország elfogadja a kihívást, — mondotta a német külügyminiszter. — A német nép el van határozva, hogy addig folytatja a háborut, amíg nem biztosítja a birodalom biztonságát s nem szerzi meg a szükséges biztosítékokat abban

az irányban, hogy egyszersmindenkorra megszűnik a lehetősége a német nép elleni hasonló támadásnak.

A német külügyminiszter beszéde nagy visszhangot keltett az egész világon. Az angol és francia újságok éleshangu cikkekben foglalkoznak vele. Az angol újságok azzal a résszel szállnak vitába, amelyben a háborus felelősségről és a müncheni értekezletről esik szó. A francia újságok hangoztatják, hogy a francia katonák addig nem teszik le a fegyvert, amíg nem szüntetik meg a nemzeti szociálista uralmat.

Az olasz újságok megállapítják, hogy Ribbentrop beszéde után most már a fegyvereké a szó. Nem lehet ezek után arra gondolni, hogy Németország újabb békeajánlatot tesz.

A német újságok szerint Ribbentrop beszédéből is kitűnik, hogy Németországnak nincsenek világuralmi céljai. Ha azonban Anglia nem akarja semmiképpen sem a békét, szembe fogja magát találni a fiatal hatalmak erejével. Németország mellett ott áll újabban Olaszország is. A német újságok egyhanguan követelik, hogy az európai szárazföldet fel kell szabadítani az angol nyomás alól.

A külföldi újságok feltűnőnek tartják, hogy Ribbentrop német külügyminiszter danzigi beszédében nem említette a nyugati hatalmaknak Törökországgal megkötött egyezményét, ami az európai diplomáciának kétségtelenül egyik igen fontos eseménye. Az olasz lapok ezzel kapcsolatban hangoztatják, hogy a német külügyminiszternek az a magatartása, hogy az ankarai egyezményt nem említette fel, érdekes feltevésre ad alkalmat. Minden valószínűség szerint arra mutat, hogy Szovjetoroszország semlegességét nem fogja feladni és Németországnak Oroszországgal való kapcsolatai tisztán gazdasági t érre fognak korlátozódni.

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

Külföld.

Hitler fontos tanácskozást tartott a nemzeti szociálista vezetőkkel. Hitler kancellár összehívta a nemzeti szociálista körzet-vezetőket. Az angol újságok ezzel kapcsolatban azt írják, hogy Hitler a háború folytatására vonatkozó kérdéseket tárgyalta meg a pártvezetőkkel. A német újságok viszont hangsúlyozzák, hogy a gyűlésen csupán belpolitikai kérdések kerültek szóba.

Bulgária külpolitikája változallan! A Bulgáriából érkező tudósítások alapján megállapítható, hogy a bolgár kormányválság és az ezt követő belpolitikai változások nem jelentik egyúttal Bulgária külpolitikájának megváltozását. Az új kormány is követni fogja Bulgária eddigi külpolitikáját, amelyet a legszigorúbb semlegességre való törekvés jellemez.

Összehívják a Népszövetség közgyűlését. A Népszövetség közgyűlését és a közgyűlést megelőző tanácsulást december elejére összehívják.

Közel kétmillió németet telepítenek haza Németországba. Olasz újságok hírei szerint a német birodalom kormánya Délkelet-Európából egymillió 750 ezer németet szándékszik hazatelepíteni. A német kormány meg van győződve, hogy a Délkelet-Európában lakó németek engedni fognak Hitler vezér felhívásának és visszatelepednek Németországba.

Angliában kibocsátják az első hadikölcsönt. Az angol kormány elhatározta, hogy közelebről kibocsátja az első nemzetvédelmi kölcsön-kötvényeket

Mozgósították az Angliában élő lengyeleket. A londoni lengyel nagykövetség hírdelményt adott ki, amelyben közli, hogy az Angliában tartózkodó összes lengyelek mozgósítva vannak. A tiszteteket és legénységet a Franciaországban alakult lengyel hadseregbe osztják be.

Német-olasz egyezmény a lakosság cseréjére vonatkozólag. Németország és Olaszország között egyezmény jött létre a déltiroli németeknek Németországba való visszavándorlása ügyében. Az olaszországi németeknek 1942. december 31-ig kell átköltözniök Németországba. Ingóvagyont mindenki szabadon átviheti, ingatlan vagyont pedig szabadkézből eladhatja. Az olasz állam az ingatlan eladásokat a legteljesebb mértékben elő fogja segíteni.

Aknák veszélyeztetik az Északi-tengeren a hajózást. Az Északi-tengeren dühöngő vihar nagyon sok aknát elszakított horgonyáról. Az aknák a tengeren hanyódnak. Több akna magától felrobbant.

Folynak az előkészületek az új Lengyelország megalakítására. Egyes külföldi újságokban nagy cikkek és hírek jelentek meg, amely szerint november elsején fog megalakulni az új Lengyelország. A hírek szerint Lengyelország mellett Lublin központtal zsidó tartományt alakítanak. Ezekkel a hírekkel szemben a németek hivatalosan megcáfolták, hogy november elsején megalakítják az új Lengyelországot. A holland újságok is foglalkoznak a kérdéssel és megállapítják, hogy hosszú idő fog még eltelni, amíg a németek olyan helyzetben lesznek, hogy megalakíthassák a független Lengyelországot.

Japán tisztázni akarja viszonyát az Egyesült Államokkal. Az Északamerikai Egyesült Államok tokiói nagykövete éleshangú beszédet tartott Japán külpolitikai törekvéseivel kapcsolatban. Japán politikai körfer szerint, amennyiben az Egyesült Államok beavatkoznék a kínai viszályba, teljesen új helyzet keletkezne. Nomura tábornagy, Japán külügyminiszter kijelentette, hogy Japán tisztázni akarja viszonyát az Egyesült Államokkal, továbbá Angliával és Franciaországgal. A japán külügyminiszter szerint Japán külpolitikájának elve továbbra is a kommunistaellenes egyezmény.

Angol híradás szerint Sztalin nem akarja megsegíteni Hitlert. Londoni híradás szerint Hitler Sztalintól katonai segítséget kért volna. Hitler kérésére Sztalin közölte, hogy nem adhat katonai segítséget.

Tíz hajó egy hét alatt! Az angol tájékoztató minisztérium közleménye szerint a német tengeralattjárók és repülőgépek egy hét alatt 10 angol kereskedelmi hajót süllyesztettek el. Az angol közlemény megállapítja, hogy a németek a világháborúban ugyanennyi idő alatt ötször ennyi hajót süllyesztettek el.

Anglia nem ígerte Olaszországnak Dalmáciát! Az angolok hivatalosan megcáfolták azt a híresztelést, hogy Anglia Olaszországnak ígerte volna Dalmáciát arra az esetre, hogyha Olaszország jóakarátú semlegességet tanúsít vagy pedig a nyugati hatalmak oldalán beavatkozik a háborúba.

Köztársasági elnököt választottak a szlovákok. A szlovák törvényhozás egyhangúlag köztársasági elnökké választotta Tiso Józsefet.

A litván csapatok bevonultak a vilnai területre. A litván csapatok nyolc különböző ponton hatoltak be vilnai területre. A szovjet csapatok visszavonultak a litvánoknak átadandó területtől. A Vilnába való bevonulás ünnepélyes formák között történt meg.

A magyar képviselőház elfogadta a földreform tervezetét. A magyar képviselőházban befejezték a földreform tervezet

általános vitáját. A vita utolsó szónoka gr. Teleki Mihály magyar földművelésügyi miniszter volt. Beszédében elmondotta, hogy a törvény megalkotásánál három fő célt kell szem előtt tartani. A társadalmi, honvédelmi és gazdasági nézőpontot. A földművelésügyi miniszter elmondotta, hogy a kisajátítási törvény értelmében a kárpótlás fele készpénzben, fele pedig 25 éves törlesztés alakjában törté-

nik. Bejelentette a miniszter, hogy közelebről család-otthon törvényjavaslatot fog a magyar képviselőház elé terjeszteni. Hangsúlyozta, hogy a zsidó birtokokat is kárpótlás ellenében fogják kisajátítani, mert a kárpótlás nélküli elvétel kommunizmus volna. A magyar képviselőház a földbirtokreform javaslatot általánosságban elfogadta.

Támogatás! vár a tanító!

Tanítványaim közül két első osztályos összeverekedett az utcán. Magam is láttam a verekedést, de távolról. Annyit azonban hallottam egyik szülő ajkáról elhangzani: „Tel erre tanítanak az iskolában? ... Na jóra tanítanak! ... volt a további megjegyzés.

Nem mondom, hogy pillanatnyi méreg nem fogott el s ha közelebb lettem volna, hát alaposan megmondtam volna a véleményemet az igen tisztelt szülőnek, de talán jobb volt így, mert pár napig volt amin elmélkedjem. Ez elmélkedésem eredményét bátorítok a szülők előtt feltárni, mert bizonyára a szülők és iskola közötti viszony helyesebb felfogásához, a tanítók munkájának jobb megbecsüléséhez vezet.

Szülők ne legyenek igazságtalanok a tanítóval szemben és ítéletükben ne legyenek elhamarkodottak. Gondoljanak arra, hogy sajátmaguknak 1—2 gyermek nevelése mekkora fáradságot okoz. Gondoljanak arra, hogy bizony sokszor még azt az 1—2 gyereket sem tudják helyes irányu nevelésben részesíteni, és ezzel megteremtik azt a helyzetet, hogy a tanítónak 50 különböző családból és nevelési körülményből jött gyermeket kell helyes neveléssel türelemmel úgy nevelni, ahogy a mai életviszonyok megkövetelik.

Szülők! Ugye-e számotokra sem kicsiny dolog a nevelés? Ezt belátjátok! — Kérdelem mégis miért vagytok sokszor oly igazságtalanok a tanítókkal szemben, akik gyermekeitek nevelését végzik kik segítő társaitok a nevelésben?

Úgy szeretném, ha e pár sorban elérném azt a célt, hogy kiküszöböljük azt a rossz szokást, amivel a szülők — talán meggondolatlanul — egyenesen gátolják a tanítót abban a munkában, mellyel lassan, türelemmel rakosgatja a gyer-

meki lélekbe mindazt, ami őt boldoggá teszi.

Szükséges a kedves szülők figyelmébe ajánlani a következőket:

A szülő soha se igyekezzék az iskolát, mint valamely büntető intézményt feltüntetni. Hagyjon fel az ilyen fenyegetéssel: „Hadd el, mert iskolába fogsz menni és ott ad neked a tanító...” mert az ilyen fenyegetés által a gyermek fogékony lelkében félelmet, gyűlöletet gerjesztenek. Már pedig az iskola ma a legjobb szeretet intézmény.

A szülők ne engedjék meg gyermekeiknek a hazudozást és soha se nézzék el a tolvajlásra való hajlamot.

Ha a gyermek a tanító igazságtalanságáról panaszkodik, akkor a szülők a tanítóval lépjenek érintkezésbe, de a tanulóval még akkor sem szabad tudnia az eljárás eredményéről, ha a tanítónak nem is volt igaza. A tanító személyének a gyermekek előtt szentnek kell lennie, mint amily szent előtte az apa, anya személye.

A szülők a gyermekek hibáit közöljék bizalommal a tanítóval, mert csak a közösen végzett tervszerű nevelés hozhatja meg a kellő eredményt.

E néhány tanács megtartása nagy segítséget nyújt a tanítónak nehéz munkájában s ha így igyekezik a szülő eljárni a nevelésben, higylék el, hogy soha sem lesz ok arra, hogy igazságtalanul bántásuk első nevelő társukat: a tanítót.

Legyenek a szülők mindenben segítségére az iskolának, hogy az elvégezhesse a nevelés nagy és felelősségteljes munkáját.

Fekete Károly lévita lelkész.

Hírek

Meghosszabbították az állampolgársági névjegyzékbe való jelentkezések határidejét. A hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely módosítja az 1939. október 20-án megjelent rendelet törvény 62-ik szakaszát. Az új rendelet szerint az állampolgársági névjegyzékbe való beiratkozás határidejét 1940. február 1-ig meghosszabbították. A rendelet fontos intézkedést tartalmaz, az állampolgársági listába való beiratkozás megkönnyítésére. E szerint az irni-olvasni nemtudó lakókat szóbeli kérés alapján is be kell irni a névjegyzékbe. Ezt azonban az illető nevével meg kell jegyezni.

Nagy gyűléseket rendez a Nemzeti Ujjászületés Frontja. A Nemzeti Ujjászületés Frontjának főtanácsa elhatározta, hogy az országban 10 nagygyűlést fog rendezni. A nagygyűléseket a tartományok székhelyein fogják megtartani. A gyűléseken a kormány tagjai a kormány által tervbe vett törvényekről fognak beszélni. A főtanács elhatározta, hogy a tartományi székhelyeken kívül a megyei székhelyeken is gyűléseket fog tartani. A megyei gyűlésekkel párhuzamosan a nagyobb községekben is lesznek gyűlések.

Nagy vihar volt a Fekete-tengeren. A Fekete-tengeren és a Fekete-tenger partvidékén nagy vihar pusztított. Constanta kikötőjében a hullámok elöntötték a város tengerparti részét. Több hajó megsérült és több, kisebb hajó sorsáról nem tudnak a kikötői hatóságok.

Pius pápa szózata. XII. Pius pápa kiadta az első pápai szózataát. A Szentatya szózatában foglalkozik a mostani nemzetközi helyzet okaival. Megállapítja, hogy a jelenlegi szomorú helyzetet az okozta, hogy mind az egyéni, mind a társadalmi és a nemzetközi kapcsolatokban semmibe veszik az Istenben gyökeredző természeti törvényt. Aki tagadja az Istent, tagadja a törvényt is. Az államok olyan célokat hajszolnak, amelyek nem egyeztethetők össze a keresztény erkölcsi szabályokkal. A Szentatya szózatának végén szomorúságát fejezi ki afölött, hogy a háboru megakadályozására irányuló fáradsága sikertelen maradt. Felhívja az összes papok és hívek figyelmét, hogy szüntelenül imádkozzanak Isten kegyelméért.

November közepén be kell vonulni az ujoncoknak! A nagyvezérkar elrendelte, hogy az 1940-es korosztályhoz tartozó ifjak, továbbá azok az idősebb korosztályokhoz tartozó ujoncok, akinek az 1940-es korosztállyal együtt kellett bevonulniok, 1939. november 14-én be kell, hogy vonuljanak. Azok, akik 10 napon belül, tehát november hónap 24-ig nem jelentkeznek, hadbírótság elé kerülnek, hogy tettükért feleljenek.

Kijavítják a kolozsvári főtéri templomot. A kolozsvári római katolikus templomot ötmillió lej költséggel kijavíttatják. A javítást öt év alatt fogják elvégezni.

Feloszlatták a bolgár képviselőházat. A bolgár kormány átalakulásával kapcsolatban Boris bolgár király rendeletileg feloszlatta a képviselőházat. Az új választásokat két hónap múlva fogják megtartani.

Magyar gazdasági küldöttség utazik Moszkvába. A legfőbb szovjet tanács Budapestre meghatalmazott minisztert nevezett ki. Magyarország és Oroszország között a gazdasági kapcsolatok felvételére vonatkozó tárgyalások állandóan folynak. November hónap elején magyar gazdasági küldöttség utazik Moszkvába a tárgyalások lefolytatására és az egyezmény megkötésére.

A vasutnál továbbra is a nyári menetrend marad érvényben. Az államvasut igazgatóságának közleménye szerint továbbra is a nyári menetrend marad érvényben. A téli menetrendet valószínűleg csak decemberben fogják életbe léptetni.

Bombabiztos páncelettermet építenek a Vatikánban. Vatikánvárosban nagyarányú építkezésbe kezdtek. Bombabiztos menedékhelyeket építenek és a pápa számára hatalmas méretű bombabiztos páncelettermet készítenek.

A must áldozata. A regáti Orlestei községben egy földműves a pincébe ment, ahol az erjedő must volt. A mérges gázok megölték. Ezzel kapcsolatban ismételtén felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy „Tanulj meg!” rovatunkban közelebbről foglalkoztunk ezzel a kérdéssel és arra intettük olvasóinkat, hogy az olyan pincébe, amelyikben must erjed, gyerityával menjenek be. Ha a gyeritya lángja elalszik, ez annak a jele, hogy a pincében belélegzésre alkalmatlan, mérges gázok vannak.

Nagymennyiségű takarmányt szállít Oroszország Németországnak. Oroszország szerződést kötött Németországgal, hogy két hónap alatt százezer vasúti kocsit takarmányt szállít.

AZ ÉDESANYA HALÁLARA.

Szent asszony volt Ő, erdélyi Nagyasszony,
A szemünk bús könnyel tele...

Elment egy áldott, édes, tiszta lélek,
Nem mondja többé: Püspök a fiunk...

Nagyasszony volt Ő, szívében szeretet,
Munka s imádság egész élete.

Nem mondja többé alázatos szívvel,
Krisztus előtt hajolva kedvesen.

Gyermekeiben látta boldogságát,
S mi gyermekeivel együtt zokogunk...

Anyai szemét ki sugározni látta,
Halkan suttogja: Nyugodj csendesen!

S. Sillay Erzsébet.

Megghalt egy anya...

A csiki ős hideg fuvallata fájdalmas hírt sodort az erdélyi katolikusok szívéhez. Csikszentdomokoson október 26-án, az őszi levelek hullásával csendesen elpihent egy törékeny, beteg édesanya: Márton Áron püspök édesanyja. Amilyen csendes és szerény volt életében, ép olyan csendesen és szerényen adta vissza a Teremtőnek egy munkás élet ajándékát. A csiki hegyvölgyek mostoha-ságával küzködő ezer más székelyasszony módjára élte a megboldogult is a maga szűkreszabott világában a gondos, áldozatos feleség és anya életét. De volt ennek az életnek egy nagy, feledhetetlen élménye: az a pillanat, amikor fiát felkent püspökként csó-

kolhatta meg a kolozsvári ősi Mátyás-templomban. Egy ilyen élményért érdemes egy anyának élni s boldogan lehet egy ilyen élmény után meghalni...

A csikszentdomokosi székely ház „első házá”-ban felravatalozott koporsó előtt fejt-hajtva térdel az édesanyát vesztett püspök. Ne zavarjuk a két lélek utolsó földi, titkos beszédét. Álljunk meg némán mögötte s kívánjunk lélekben a boldog hazába költözött boldog édesanyának örök nyugalommal s az édesanya nélkül maradt püspöknek vigasztalódást...

(1939 október 27.)

(pjb.)

Ujjászerveződik a Romániai Magyar Dalosszövetség sepsiszentgyörgyi kerülete. A Romániai Magyar Dalosszövetség sepsiszentgyörgyi kerülete, melyhez a háromszék-, brassó-, fogarasmegyei dal- és zeneegyesületek tartoznak, hosszú kényszer szünet után október 1-én közgyűlést tartott.

A közgyűlésen Tárca Bertalan szövetségi főtitkár elnökölt. A kerülethez tartozó Magyar Dalos- és Zeneegyesületek nagy számban képviseltették magukat. Egyhangú lelkesedéssel hála-roszták el a kerület gyökeres átszervezését, a tavasz folyamán kerületi dalos- és zeneverseny rendezését, majd új vezetőséget választottak. Elnök lett dr. Barabás Andor eddigi főtitkár, társelnök Páll Ferenc malomtulajdonos. Alelnökök:

dr. Horváth Miklós, dr. Mélik István, Bodali F. Mihály, Joó Gyözőné, Kónya Pál, Páll Lajos, Imreh Lajos. Ügyvezető elnök Incze Árpád. Főtitkár dr. Péter Antal, titkár dr. László Sándor, pénztárnok Verestóy János, kerületi gazda László Sándor idős. Kerületi karnagy Mirtse Dénes, társ-karnagyok: Kiss Lajos és Turóczi Árpád. Ügyész dr. László Ferenc. A közvetlen vezetőségen kívül népes választmányt és ellenőrző bizottságot választottak.

A megválasztott vezetőség október 14-én választmányi gyűlést tartott, melyen dr. Barabás Andor elnök ismertette a

vezetőség nagyszabású programját. Mindenekelőtt a tag-egyesületek számbavétele végett kérdőíveket küldtek, kéri azoknak kitöltését és haladéktalan elküldését Incze Árpád ügyvezető elnök címére: Sft. Gheorghe, Str. Stefan cel Mare 21., majd a május végén rendezendő dal- és zeneverseny előkészítésére bizottságot küldtek ki. A verseny szabadtéri színpadon Kézdiszentléleken kerül lebonyolításra. A versenyen kívül több dalos és zenés napot rendez a vezetőség a megye különböző részein, majd Páll Ferenc indítványára Rétyen néhai Kovács András, a Zenész Szövet-

Játszanak bizalommal a Loteria de Stat
COLECTURA OFICIALĂ -nál
Főelárusítóhely: CLUJ, Str. Regina Maria Nr. 46.

ség alapító elnöke emlékünnepepelyt. Az egyesületek megismerésére és az egymással való közelebbi érintkezés végett a vezetőség felváltva meglátogatja a tagegyesületeket. Központi kottatárat létesít, közben jár a Szövetségénél a próbák engedélyezésének ügyében.

Új akarattal, új lelkesedéssel indult a munka a Dalosszövetség nagy múltú kerületében, csupán a tagegyesületek támogatásán múlik, hogy az eredményes is legyen.

A jözseffalvi tüzkárosultak részére a györgyfalvi református egyház hívei a Keleti Ujság útján 4051 lejt adományoztak.

Bolgár komitácók és román határőrök harca. A Durostor megyei Sarsinlar nevű falú közelében katonai fegyverekkel felszerelt bolgár komitációs csapat támadta meg a román határőröket. A román határőrök felvették a harcot és visszaverték a támadókat. A harcokban két román őrzető súlyosan megsebesült.

Nagy vasúti szerencsétlenség történt Mexikóban. Mexikóban egy vegyes vonat, amely utasokat és teherárut szállított, kicsiklott. Két petróleum kocsifelrobbant. A tűz következtében 4 utas szénáégett.

További behívások Franciaországban. Franciaországban mozgósították az öregebb korosztályokat is. A legutóbb mozgósított tartalékosok között negyvenkilenc évesek is vannak.

A csendőrség hatáskörébe tartozik a légiforgalom ellenőrzése. A légügyi és tengerészetiügyi miniszter elrendelte, hogy az egyes községi csendőrközlönyek ellenőrizzék és vizsgálják meg a légiforgalom elleni vétségeket.

Rövid hírek

Megnyiták az egyetemeket. Románia összes egyetemei megnyiták és az előadások megkezdődtek.

Tűz volt a konstaneai kikötőben. A konstaneai kikötő egyik raktárában tűz ütött ki. Kétmillió lej értékű juta és gyapot égett el.

Árviz Spanyolországban. Spanyolországban a nagy esőzések következtében löbb helyen árvíz pusztított. Cartagena tartományban halálos áldozatai is vannak az árvíznek.

Tífuszjárvány Sepsiszentgyörgyön. Sepsiszentgyörgyön több tífusz megbetegedés történt. A tífusz különösen a Bánkut nevű városrészben pusztított, mert ott nincsen vívezeték. A városrész lakói küldöttségileg keresték fel a polgármestert, előadva, hogy a kutak vize megvan fertőzve és kérték, hogy a város vezetősége sürgősen tegye meg az intézkedéseket a vívezetéknek a városnegyedbe való bevezetésére.

Érdekes ünnepség. Közelebről ünnepelték meg Münchenben a városi söresarnok fennállásának 350 éves évfordulóját.

Negyvenötmilliót örökölt egy asszony. Mária Delin Constanta-i asszony egy amerikai rokonától 45 millió lejt örökölt. Az elhunyt ezelőtt 40 évvel vándorolt ki az Egyesült Államokba.

Smith Premier Nr. 60.
Remington, Underwood és Corona

írógépek

gyári árban kaphatók.



Gyári raktár amerikai és német írógép- és sokszorosító kellékekből. Speciális javítóműhely az összes rendszerű gépek részére. Használt írógépekből nagy raktár

„RAPID“

IRÓGÉPVÁLLALAT

Kolozsvár, Str. Regina Maria 33

Őszi ültetés



biztos
eredménnyel jár
Árjegyzék
díjmentesen.

Ambrosi, Fischer és Társai
Aiud, Jud. Alba.

Erdély legjobb
mezőgazdasági és közigazdasági
szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal

Kolozsvár, Strada Baron L. Pop 5. sz.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.

Gyümölcsétel — orvosság.

Ami a léleknek az ünnepnap, az az egészséges testnek a gyümölcsnap. Ünnepen tartózkodunk a nehéz munkától, azzal foglalkozunk, ami testünket, lelkünket felüldíti, megnyugtítja: a gyümölcsnap kevesebb munkát adván emésztő- és kiválasztó szerveinknek, lehetővé teszi, hogy azok is pihenjenek, ünnepeljenek. Régen divat volt az „eret vágatás“, hogy ezáltal a rossz nedvek egy része eltávozzék a szervezetből. Később és ujabban is mind gyakrabban ajánlják, főleg kövér és magas vérnyomású embereknek, az időnként való hajtószer használatot, főleg sós hashajtókkal (keserűviz), hogy belük kitisztuljon s egy-egy napra a szervezetük nagy részének pihenést biztosítsanak. De talán részben a szervezet kiméltése volt az oka azoknak a vallásos szabályoknak is, melyek a hét egy napján megtiltották a húsvét és amelyek időnként rövidebb-hosszabb böjtöt rendeltek el, amikor csak bizonyos, főleg növényi eredetű ételeket szabad élvezni s azokat sem nagy mennyiségben. Mindezen alkalmakkor igen beváltak a *gyümölcsnapok*: kimélik a szervezetet, felüldítik az egyént, fokozzák az étvágyat, nem egyszer a munkabírást.

A gyümölcsnapok azonban *nemcsak egészségeseknek hasznosak és ajánlhatók, hanem betegeknek is*, különösen egyes betegségekben. Így első sorban renyhe emésztésben szenvedőknél, akik úgyszólván állandóan hashajtókkal élnek. Ezeknek iget jót tesz a sok emészthetetlen nyersrostot, vagy magvaeszkát tartalmazó és bő gyümölcssavtartalmu ribizke, egres, szilva, szőlő, szeder, eper, stb., továbbá az aszalt gyümölcsök közül a barack, ringló, cseresznye, meggy stb.

De gyümölcsrel, gyümölcsnapokkal az ellenkező hatás is elérhető. Még a világháború idejében tapasztalták, hogy azok a vérhasban szenvedő katonák, akik nem kaptak orvosi előírás szerint, hanem egyéb hiányában a kórház kertjében lévő éretlen almát ették egész nap, könnyebben átálltak a súlyos betegséget. Ebből a megfigyelésből fejlődött ki a *hasmenéseknek* almával való kezelése. Érdekes módon a nem egészen érett, savanyú alma jobb hatású, mint az érett. De, hogy semmi sem új a nap alatt, mutatja Zsoldos János orvosdoktor 1818-ban megjelent *Diaeteticájának* következő idézete: „Éretlenül szorit, míg fáján függ rajta.

Egy némelly savanyú 's édes alma fajta.“

A gyümölcsnapokat mégis leggyakrabban *vesebajosoknak* ajánlja az orvos, mert az összes táplálékok közt a cukor és gyümölcs a legjobb vesekimélő. A gyümölcsökben nincs a vesére ártalmas só s alig tartalmaznak fehérjét is. Így bomlástermékeik a vesét nem terhelik meg: a vesének, úgy szólva, csak a viktartalmat kell kiválasztani.

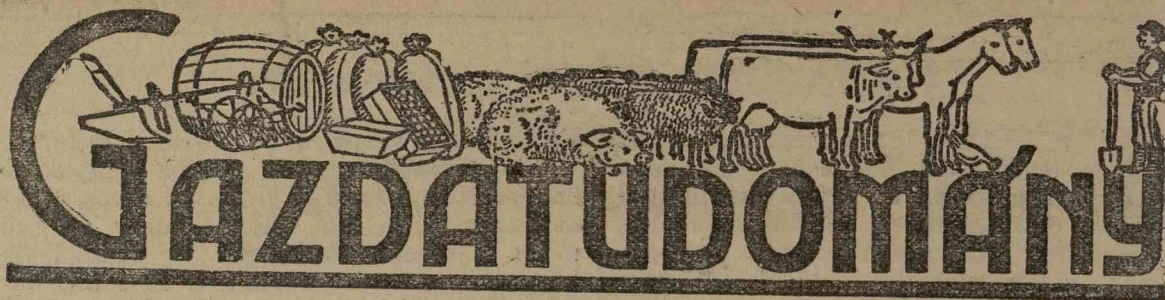
Jót tesz a gyümölcs túlsok gyomorsav- és gyomornedv-eltávolításban. Téves az a hit, hogy a savanyú gyümölcs fokozná a gyomorégést, sőt rendszeren csökkentőleg hat, különösen hosszabb élvezete után. Egyes makacs borbajokban, kiütésekben is kiváló hatású lehet a kizáróan gyümölcsrel való étel. Az érrendszer megbetegedésénél, a ma annyira divatos érrelmeszesedésnél is jót tesz a növényi étrend, melynek lényeges részét teszik a gyümölcsnapok. Fogyasztó kúrákra is hova-tovább mind gyakrabban használják a nem sok cukrot tartalmazó gyümölcsöket.

A gyümölcsnapokon a beteg könnyen elfogyaszt naponta 1000—1500 gr. gyümölcsöt, melyet egyéni ízlése szerint válogathat össze az éppen kapható gyümölcsökből. Hogy ilyen mennyiséggel a szervezet milyen könnyen megbírkozik, azt mindenki kipróbálhatja saját magán. Ha ez a táplálék tápértékét tekintve nem is kielégítő, de hogy a szervezet élete mégis hosszán fenntartható ily módon, mutatják azok a vegetáriánusok, akik kizárólag nyers, növényi eredetű anyagokkal táplálkoznak éveken át, anélkül, hogy erejükből veszítenének. A mi eseteinkben azonban nem ilyen hosszú időről van szó, hanem csak napokról, esetleg rövid hetekről, hogy az egészség fenntartható, illetve megjavítható legyen. Hosszabb időtartamú gyümölcsétrendet csak orvosi rendeletre és állandó orvosi ellenőrzés mellett szabad megkísérelni.

Ha a kizáróan nyers gyümölcsétrendet valaki nem türi akár azért, mert hasmenést okoz, akár más gyomor-bél kellemetlenség miatt, a gyümölcsöt megsüthetjük vagy megfőzhetjük. Ha a gyümölcs emészthetetlen rostozata károsan hat, át kell törni, amikor gyümölcspepet kapunk. Ebben az alakban szoktuk csecsemőknek adni fél éves kortól. Ha még így is hasmenést okoz, egyszerűen kisajtoljuk a levét, mustot készítünk, így szőlőből, paradicsomból, vagy más zöldségféléből.

Barabás Zoltán.

Biztosítsatok a „MINERVA“ biztosító intézetnél!



Jól jövedelmez a házinyúltenyésztés!

A házinyúltenyésztés hazánkban kevésbé ismert és elterjedt állattenyésztési ágazat, holott nem ismerünk több oly állatot, amelynek tenyésztése akkora jövedelmet biztosítana, mint az az apró nyulacska.

Franciaországban, Belgiumban és Németországban rég felismerték rendkívüli hasznosságát, amiért minden házban általánosan tenyésztik, akár nálunk a baromfit.

Ezért nálunk nem szabadna hiányoznia egy gazda, munkás, iparos, vagy szellemi foglalkozású polgár házából sem.

Kedves olvasóim, ha egy bakk és két-három nőtény nyulra teszünk szert, melyek a legkisebb városi lakásban is eltarthatók, egy egész család husszükségletét fedezheti. Azért tartható el bármely városi kis lakásban vagy félreeső helyen is, mert egy kereskedőtől egy néhány lejért vásárolunk egy nagyobb használt faládát, amelyben élél egy házinyul szaporulatával együtt. Vidéki vagy falusi házban pedig valamely csürben, pajtában vagy az eresz alatt könnyen elhelyezhető egy néhány ilyen faláda.

A házinyul eltartására mondhatni semmi költség nincs, mert a konyhai és kerti hulladékokon és gazon jól tarthatjuk. Gazdaemberek házában pedig tizszerannyi hulladék kerül felhasználatlanul a trágyadombra, mint amennyire tiz kifejlett nyulnak ivadékaival együtt szüksége volna.

A mellékkereset mindig jól fogott, de a mai nehéz időkben különösen jól fog, így tehát önmaga ellen vétket követ el az, aki ilyen jó és könnyű mellékkereseti alkalmat elszalaszt és nem fog bele a házinyultenyésztésbe.

Husa a csirke husnál izletesebb és finomabb. Tápláló ereje a megejtett vegyi vizsgálatok szerint a hizlalt marha húsát is felülmúlja, amennyiben sokkal több a fehérje tartalma.

A házinyul télen-nyáron szaporít, amíg a tyuk ősztől tavaszig a drága szemes takarmányt fogyasztja, de semmivel sem fizet. Elterjedt a közhitben az a nézet, hogy az istállóknak magukra hagyott házinyulak havonta fiadzanak. Rendszeres tenyésztésnél ennek ugyan nem szabad előfordulnia.

de négy fedeztetést végeztetünk nyulainkkal s ha ezek mindegyikére csak 6—8 fiat számítottunk, egy-egy anyának szaporulata egy évben 30—40 utód.

Hustenyésztést véve alapul, nehezebb 3—5 kgr-os állatokat szoktunk beszerezni. Egy-egy anyaállattól várható utódok husmennyisége tehát 100—150 kgr-ot is elérheti. Két-három anyás tenyészpáról tehát naponta várhatunk 1 kgr. hust és marad meg belőle eladásra is. — Emellett megmarad a levágott állatok értékes gereznája, amelyből vagy ruházati cikkeket készíthetünk családunk részére, vagy jó pénzért eladhatjuk. Ha a gereznából várható jövedelmünket fokozni kívánjuk, prémnyulakat tenyészhetünk, melyeknek bundája értékesebb a közönséges keresztesek szörméjénél, husuk pedig ugyanolyan minőségű. Meg kell még emlékezni arról is, hogy a házinyulak trágyáját kertünkben vagy földünkön felhasználhatjuk, esetleg eladhatjuk, mert a trágyafélék mindegyikével állja a versenyt.

Tenyésztésre alkalmas nyulak: *Belga óriási nyul*, ez a nyulak királya. Ez a nyulnő a legnagyobb, súlya 5—8 kgr-ot is eléri. Gereznája nagysága miatt értékes. *A normándiai husnyul*, nagyobb fajta nyul. Súlya 3—4 kgr-ot elér. Igénytelen takarmányozásban, szapora és ellentálló az idő viszonyosságai ellen. *Hustermelésre kiválóan alkalmas. Az ezüst szörme nyul*, nevét ezüstös színű, szép prémjéről nyerte. Husán kívül tehát értékes prémjével is fizet a tenyésztőjének. Igénytelen, szapora állat.

A kék óriási (Bécsi kék) fajta nyul, egyesíti magában az óriási nagy nyul és a prémnyul előnyét, mert majd eléri a belga óriások súlyát és nagyságát s emellett kék gereznájából értékes prémekeket készítenek. Hus- és gereznatermelésre alkalmas. Még megemlítem a *francia kosorru* nyulat, amelyet Franciaországból hoztak erre felé.

Próbáljátok meg kedves olvasóim a nyultenyésztést és meg fogtok győződni róla, hogy kevés munkátok után, milyen jó falatokat fogtok enni és pénzhez is fog juttatni titeket a házinyultenyésztés

(Vetés.)

Nyarády Tivadar,
ref. kántor-tanító.



LOTERIA DE STAT

Életbeléptettünk egy új nyereménytervezetet

a játékosok részére rendkívüli esélyekkel, megszüntelve az eddigi kettős sorozatot és osztályokat, új sorsjegy kibocsátási módozatokat életbeléptetve.

1939. november hó folyamán két húzás történik.

**Az első húzás november 15-én,
a második húzás november 18-án.**

A főnyeremény 8 millió lej lesz.

Ezenkívül 21 darab egyenként 1 milliós nyeremény.

Az 1/4-es sorsjegy ára 200 lej. Loteria de Stat.

Ülést tartott az EMGE igazgató-választmánya. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet elnöksége főző hó 20-án Kolozsvárt az EMGE székházában ülést tartott. Jelen voltak: dr. Szász Pál országos elnök, Máriaffi Lajos gr. Teleki Béla, Kádár István és Cs. Károly István alelnökök, Telegdy László ügyvezető alelnök és gr. Teleki Ádám, az Erdélyi Gazda főszerkesztője. Az Inöki tanács részletesen meg tárgyalta az EMGE téli munkaprogramját. Az elnöki tanácsot másnap felügyelői értekezle és az igazgatóválasztmány lése követte. A felügyelői értekezlet szombaton d. u. zajlott le dr. Szász Pál elnökletével s a an Máriaffi Lajos, Kádár István, Cs. Károly István alelnökök Telegdy László ügyvezető alelnök, gr. Teleki Ádám, az Erdélyi Gazda főszerkesztője, Török Bálint igazgató, Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője, Seyfried Ferenc segédtitkja, Folyovits Endre, a Háziipar Szakosztály

előadója, Mikó László, Dániel Elemér, Szász Ferenc, Orosz Károly, Rednik Endre, dr. Récsy Lajos, Koppány Rezső, Bikfalvy Ferenc, Fodor Pál, Finta Andor, Anghi Balázs, Ugron Győző és Lengyel György EMGE felügyelők vetek részt. Az értekezleten az EMGE szervezeti kérdésével foglalkoztak.

Az igazgatóválasztmányi ülésen az elnökség tagjain és a felügyelőkön kívül a következő igazgatóválasztmányi tagok vetek részt: Korponay Kornél, dr. Szász Ferenc, Kós Károly, Gyulai Sándor, Szilágyi Ferenc, Albrecht Dezső, br. Atzél Ede, Szász István, gr. Bethlen Béla, Fejérváry Jenő, Felszeghy András, dr. Darkó Ákos, dr. Szent-Iványi Gábor, Betegh Sándor, dr. Pálffy László, Biró József. Távollétét kimentette Gidófalvy István.

Dr. Szász Pál részletesen beszámolt a Céhtörvényjavaslat ügyében tett lépésekről s a törvénytervezettel kapcsolatos állásfoglalásáról. Az igazgatóvá-

lasztmány egyhangúan s általános helyesléssel vette tudomásul az elnökség magatartását és felkérte, hogy továbbra is ezen a vonalon képviselje a magyar gazdatársadalom érdekeit. Ezután az EMGE különböző akcióiról hangzottak el beszámolók. Az igazgatóválasztmány nagy lelkesedéssel járult hozzá az elnökség által elkészített mintatervhez. Dr. Szász Pál bejelentette, hogy az elnökség Demeter Bélát, az Erdélyi Gazda szerkesztőjét az igazgatóválasztmány állandó előadójának nevezte ki, amit az igazgatóválasztmány egyhangúan tudomásul vett. A mindvégig rendkívül magas színvonalú igazgatóválasztmányi tárgyalások a késő esti órákban értek véget.

Fel kell ásni a gyümölcsfák alját!

A gyümölcsfák alját **összel** fel kell ásni, vagy szántani. Ennek az a célja, hogy a téli csapadék mélyebben kerüljön a földbe, hogy ott a későbbi, szá-

raz időkre elraktározódják. Az ásás, szántás alkalmával a gyökerekhez levegőt is juttatunk, a talajt szellőztetjük. A felásott, felszántott hantokat a téli fagy szétporlasztja, a talajt símává teszi. Az ásás, szántás alkalmával nagyon sok rovarbáb kerül a föld alá. A kikelő darazsak, legyek, bogarak nem tudnak egykönnyen napvilágra kerülni és az ezek közül kikerülő kártévők nem tudják a gyümölcsfáinkat felkeresni. Így az őszi ásás és szántás a kártévők elleni védekezést is szolgálja.

Vannak olyan gazdák is, kik nem elégszenek meg az őszi ásással vagy szántással, hanem tavasszal újra felássák, vagy szántják a földet. Ezzel azután elérik azt, hogy a síma talajt elrontva, ismét felhozzák a felszínre a rögöket, hantokat, de felhozzák a felszínre az ősszel leszántott kártevő állatokat is, hogy azok könnyedén napvilágra kerüljenek és a fákat ellepjék. Elég tehát, ha csak ősszel végezzük el a földmunkákat, tavasszal azonban csak akkor menjünk a földre ásóval, ekével, ha az olyan gyomos lett, hogy gyomirtás miatt kell a földet megbolygatni.

**A szállítási nehézségek miatt későbbre halasztották a gazdák-
nak gépekkel való ellátását.**

A földművelésügyi miniszter még a nyáron mozgalmat kezdeményezett, hogy a mezőgazdákat olcsó gépekkel lássák el. A mezőgazdasági kamarák öszsze is állították az igénylők kiutatását és a minisztérium megtette a szükséges lépéseket a gépek beszerzésére. A földművelésügyi miniszter most értesítette a mezőgazdasági kamarákat, hogy az általános szállítási nehézségekre való tekintettel a

mezőgazdáknak géppel való ellátását későbbi időre kénytelen halasztani. A minisztérium leíratában utasította a mezőgazdasági kamarákat, hogy értesítsék erről a sajnálatos fordulat-
ról a gazdákat.

Nem szabad üszőborjút vágni!

Az ország állatállományának védelme érdekében, korlátozó intézkedéseket léptettek életbe. A miniszteri rendelet értelmében egyéven alóli üszőborjút nem szabad levágni.



Fellendült a Bánságban az állatkivitel.

A nemzetközi helyzet következtében a vágó állatok iránt igen nagy kereslet mutatkozik. A Bánságból egy hét alatt 35 vagon szarvasmarhát és 40 vagon sertést szállítottak külföldre. Az árak a következők: ökör 19—22, borju 25—27, sonkasüldő 25—27, hizott disznó 28—34 lej élsúlyban kilónként.

Nagyon drágul a gumi.

Az ujkori hadviselés egyik legfontosabb anyaga a gumi. Ennek tulajdonítható, hogy a gumi és a gumiból készült cikkek ára az egész világon drágul. Egyes gumicikkekben nagy hiány mutatkozik, mert mint hadianyagnak, a termelő államok nem engedik meg külföldre való kivitelét.

**Nehézségekkel küzd a hal-
kereskedelem.**

A Duna magas vizállása miatt és a Fekete tengeren uralkodó nagy viharok következtében a halászok munkája teljesen megakadt. Az árvíz és a vihar a nagyértékű hálókat elpuszti-

totta és ezzel tönkretette a halászok jövő reménységét is. Ennek következtében külföldre Románia nem tud halat szállítani, belföldi forgalomban pedig a hal ára drágul.

Nagy kereslet mutatkozik a romániai kukorica iránt.

A romániai kukorica iránt a nyugati államok nagy érdeklődést tanúsítanak. Különösen az olasz kereskedők vásárolnak sok kukoricát. A kikötő-városokban ezért a kukorica ára drágul. Belföldi forgalomban általában nincs nagyobb változás a kukorica árában.

Amerikában drágul a gabona!

A nemzetközi gabonátörszéken a gabona ára folyton drágul. Az Északamerikai Egyesült Államokból és Kanalából nagyon sok gabonát szállítanak Európába a nyugati államok részére. A jelek arra mutatnak, hogy téli háborúra lehet számítani. Az északamerikai gabonátörszéken ennek hatása alatt élénk kereslet mutatkozik.

Vásárlásokat eszközölnek Hunyadmegyében a zövetkezetek.

A hunyadmegyei mezőgazdasági kamara közpénjárására a zövetkezetek Hunyadmegyében megkezdetté a mezőgazdasági termények felvásárlását. Az árak a következők: lucernamag 33—3, lóhere 20—25, dió 10—14, alma 6—8 lej kilónként. A mezőgazdasági Kamara az ama vásárlásával kapcsolatban gységes ládákra fog gondoskodni. Erre a célra a földművelésügyi minisztertől 200 ezer lej helt kér.

Takarmányának Nagyenyeden.

Réti szénal100, lóhere- és lucernaszéna 150—170 lej mázsánként. Ey szekér szalma ára 200 lej.

Művelődési mozgalmak.

Az áldozatkészség gyümölcse.

1825 november 3-án, ezelőtt 114 esztendővel pozsonyi magyar országgyűlés tagjainak egy csoportja kerületi ülést tartott. A résztvevők között híres szónokok, ismert vezető emberek és politikusok voltak. Az ülésre olyanok is elmentek, akik szorosán nem tartoztak az ülés tagjai közé, de érdeklődtek az ott megbeszélésre kerülő kérdések iránt. Ezek között a kérdések között különösen egy volt fontos: az anyanyelv kérdése. A szónokok szóváltották általában az országkormány politikáját és az elkövetett sérelmeket, köztük az anyanyelv használatával kapcsolatos nehézségeket. Az országgyűlés egyik leghíresebb szónoka, Felsőbüki Nagy Pál, tüzes beszédében támadta a bécsi tanácsosokat, a kormányt és az udvari pártot. Szemükre vetette, hogy üldözik a magyar nyelvet. Majd pedig ráért az előző ülés egyik szónokának beszédére, melyben a szónok egy magyar tudós társaság megalapítását követelte a magyar nyelv fejlesztése érdekében. Felsőbüki Nagy Pál örömmel említette ezt a javaslatot, melynek megvalósítását a maga részéről szintén nagyon fontosnak tartotta. De ennek megvalósításához — mondotta többek között, — mindenekelőtt pénz, pénz és pénz szükséges. Hogyan lehet ezt a pénzt előteremteni? Csak onnan, ahol van: azaz a tehetősebb főurak önkéntes megajánlásából. És a szónok itt megindító szavakkal fordult a főrendekhez, felhívta őket az adakozásra.

Alig hangzott el Felsőbüki beszéde, mikor előlépett egy fiatal huszárkapitány, akit a jelenlévők közül alig ismert valaki. Néhányan összegyűltek: hisz ez *Széchenyi István gróf*, aki az országkormány hadseregben kapitány volt és csak nemrég tért vissza magyarországi birtokaira. Kiráncian várták, milyen beszédet fog tartani? A fiatal huszárkapitány azonban mindössze pár mondatot mondott. Mindenekelőtt engedelmet kért, amiért felszólal itt, a kerületi gyűlésen, ahol neki tulajdonképpen nem is lett volna joga beszélni. Kijelentette, hogy az előtte szóló szavai egészen meggyőzték őt a magyar tudós társaság megalapításának fontosságáról s ezért e társaság alapítására felajánlja egy évi jövedelmét, ami körülbelül hatvanezer forintot tesz ki.

A fiatal huszárkapitány szavaira halálos dermedt esőnd támadt a teremben. De a következő pillanatban mennydörgő élien harsant fel

tiszteletére. Az arcok kipirultak a lelkesedéstől és meghatottságtól. *Széchenyi* neve pillanatok alatt szájról-szájra szállt s az országgyűlés több gazdag főura követte példáját. Gróf *Andrássy György* 10 ezer, *Károlyi György* 40 ezer, *Vay Ábrahám* pedig 8 ezer forintot ajánlott fel a tudós társaság céljaira. Nemsokára újabb adományok történtek és így két év múlva, 1827-ben 250 ezer ezüstforint alapja volt a társaságnak.

De hátra volt még a társaság megalapításának engedélyezése. Ám az ország legelső méltósága pártfogásába vette az ügyet s így a megszervezés gyorsan haladt előre. Elkészítették a tervzetet, felterjesztették a királyhoz, aki 1830 július 7-én meg is erősítette az alapszabályokat. Így kezdte meg működését a Magyar Tudós Társaság, melyet később *Magyar Tudományos Akadémianak* neveztek el s mind a mai napig így hívják.

Mi az Akadémia célja? Megalakulása után nemsokkal úgy határozták meg, hogy a cél egyedül a nyelv művelése. Valóban ez volt mindig első törekvése. A magyar nyelv fejlesztésére és szepítésére törekedett egész működése alatt. Egy nyelv akkor fejlődik legjobban, ha sokat használják. Az Akadémia tehát mindent megtett magyar könyvek kiadása érdekében. Nagy összegű pénzzel jutalmazta a szép nyelven írt könyvek szerzőit. Magára vállalta a tudományos munkák kiadási költségeit. És így olyan könyvek kinyomtatását tette lehetővé, melyek által az anyanyelv és a magyar tudományosság fejlődésének ügye nagy léptekkel haladt előre. Így jöhetett létre *Széchenyi István* áldozatkészségéből ez a nagyfontosságú magyar intézmény, a Magyar Tudományos Akadémia. Ez irányítja ma is a magyar nyelv fejlesztését. Eddigéle mintegy 3000 nagyobb jelentőségű tudományos munkát adott ki. Hatalmas palotája van Budapesten, tagjai pedig a leghíresebb magyar tudósok és írók.

Széchenyi példája mutatja, hogy mit jelent az áldozatkészség. Enélkül az Akadémia vagy egyáltalán nem, vagy pedig sokkal később született volna meg, mert a kormány egyáltalán nem támogatta az ügyet. Csak maga a magyarság a saját erejéből alapíthatta meg azáltal, hogy közadakozásból előteremti a szükséges összeget. *Széchenyi* eme tette az 1825-ös országgyűlés leghíresebb eseménye volt.

Mulattató

VETÉS UTÁN.

Barázdáim végén állok,
Csendes őszi reggel;
Széltől barnult kérges markam,
Tele búza szemmel.

Gyöngörködöm a sok elszórt
Drága kenyér magban;
Mintha látnám, mindegyiken
Jézus képe ott van.

Elvetém a tiszta búzát;
Ősről maradt földbe,
Én Istenem új magokat
Vajjon nekem költ-e!

Deák Albert.

Góbé történetek.

1. Ignác bá és a munkadíj.

Fát döntöttek az egyik fűrésztelep számára. Napszámban dolgoztak az emberek, a legidősebbik Fűzi Ignác bá volt. A mérnök, aki az erdőlést ellenőrizte, megbízott benne s az öreg megbecsülte a tisztességet, sürgette a favágókat s maga is szorgosan mozgolódott a fejszével, harcsafűrészsel. Ha néha eljött a mérnök, Ignác bá beszámolt az eseményekről.

Egy alkalommal vadásztársaságot hozott magával a mérnök, nyiszlett urikopók szaglásztak szerte az erdőben s már a harmadik bércről hallani lehetett, hogy jönnek. Belé telik vagy egy óra, amíg idáig érnek.

— Jertek ide egy cseppet s ezt a négy fát vágjuk ki, hirtelennyiben!

Egy pillanat alatt ott voltak a hegyi patakocska meredek martján s vágni kezdték a fákat. Hatalmas, vastag, egyenes szálak, fáinul meg lehet köbözní őket. A nyolc székelynek vilant a szeme, villantak a fejszék, ügyesen rőták a fatörzset. Ugy irányozták, hogy mindeuik fa patak mély medrébe zuhanjon.

— Hoó-hepp! ...

Jöttek a vadászok. Lihegve értek a vágáshoz s nyomban letelepedtek a puba avarba. A napszámosok illendőségesen megálltak a munkával s Ignác bá odalépett a mérnök úrhoz.

— Adíon Isten. ...

— No, mi újság, öreg? — kérdezte a mérnök, bontogatva a hátizsákját. Csak a kicsi zsebében dudorodott valami falmivaló, a nagy rekeszben üres volt. Abban a kisebb vadat szokták hazavinni a vadászok, dicsőségesen kilógatva belőle a megölt őzfiú halálba dermedt lábacskaít.

Fűzi Ignác bá hunyorított.

— Tán lóni való kakaspulykát hozott a vendég uraknak?

A vadászok mérgeződtek egy kicsit, de azért mutatták, hogy jól mulatnak az öreg mondásán. Az egyik vissza akarta tréfálni a dolgot:

— No, bácsi, láttunk a faluban egy csomó leányt s mind maga után sirtak. Sajnálják, hogy nincs közöttük.

Ignác bá megsírtette a bajuszát.

— De azért úgy lehet, magokat nem marasztották ott vigasztalónak. ...

Kacagtak a favágók is s úgy illett, hogy az öreg véget vessen a vigasságnak.

— Mérnek úr istálom, baj volna.

— Mi a baj?

— Hát az a négy fa a patak medrében. ...

— Mi van velük?

— Azok ott maradnak.

— S miért?

— Mert nem lehet onnan kihuzatni őket.

— Hát már hogylene lehetne! Elegen vannak hozzá s a fuvarosok is itt lesznek reggelre a lovakkal. No, nézzük csak meg!

Megnézik, a fák csakugyan ott vannak a nehéz helyen. S milyen szép nagyok!

— Nincs állat, ami ezt kihuzná! — toldja az egyik fejszés ember.

— Fel kell darabolni s úgy kijön, — szól a mérnök.

— Mán azt is bajosan istálom. Köves a mart s a marha nem menyen belé. ...

A mérnök vakarja a fejét, mégis nagy kánvolna ott hagyni. Ilyen remek fákat ritkán lehet látni.

— Na, hát adok kétszáz lejt külön, ha kihuzatják.

— Ezeket-e? — böki hátra a sapkáját Ignác bá.

A mérnökék már indulnak, az urak türelmetlenek. Ignác bá utánuk szól:

— Mérnek úr istálom, ezeket még háromszázért sem lehet kihuzatni!

A következő héten a mérnök megint meglátogatta a fadóntókat. Ezek akkor már a másikkal egyoldalon dolgoztak.

— Öreg, emlékszik-e arra a négy fára, amit nekünk kétszázért nem akartak kihuzatni a parkból.

— Én igen.

— Hát hallgasson ide! Tegnap kértem egyik barátomat, látta-e, mekkora fák mennek ott kárba? Azt mondja a barátom, ő arra felé járt, de ott nincs egy szál fa sem. Most magam is arra jártam s csakugyan nincsenek ott. Vajjon hogy lehet ez?

Szerencsére a mérnök nem várt választ, csak éppen pedzeni akarta, hogy ő is tudja: lopják a vágást.

Ignác bá a mérnök eltávozása után nagyot nevetett a kenyeres cimborák előtt.

— Kettőért csakugyan nem lehetett kihuzatni. De ötszázért már meg lehetett cselekedni. S a szomszéd fűrészés úr azt is megadta. Mi hogy a fát loptuk volna el? Á' nem igaz, mert mi a kihuzatásért kaptuk az ötszázat, vagyis hogy munkadíjban, nem igaz?

Dávid Iván.

2. A lefőzött világjáró.

Ugy körülállották, mint valami világcsofát. Uri, sietős emberek és asszonyok, a hátukon néhéz kosárral boltiszolgák és tarka cselédnányok. Hol őt bámulták, hol pedig a gépét, egy poros, város furcsa szerkezetű motorkerékpárt, amely egy villanyfának volt támasztva. A különös машина kerekein kopott gumi futott körbe s helyenként akkora darab hiányzott a gumiból, mint egy tányér. Látszott szegény öreg masinán, hogy nagy utat futhatott meg, amíg egy kolozsvári parkba el nem érkezett...

A gép gazdája, nyurga, hórihorgas fiatalember, inkább szőke, mint barna, a gép mellett állott. Fáradtanak és erősen elcsigázottnak látszott. Kezében zöld, kaucsuk szemvédőt tartott és sárgakockás zsebkendőjével igyekezett tisztára törölni. Amikor készen volt a nagy művelettel, felsőzsebébe nyult és valami pecsétes írásokat szedett elő. Szeme elé tartotta őket és úgy nézte, hogy közben a körülállók is megbámulhassák, sőt maga is tartotta szétárva a báméskodók elé, mintha azt mondta volna hencegőn:

— Ime, nézzétek, mert tudom, hogy ilyet még nem láttatok...

Aztán a rendőrhöz fordul, tolmács segítségével tárgyalni kezd vele s közben kézzel jábbal megkezdik végül megértetni magát. A rendőr bő-

lint egyet a dologra, mire a fiatalember odaáll a gépéhez. Ekkorra még többen veszik körül a poros masinát. Azt szeretné tudni mindenki, hogy honnan a csodából jöhetett ez a furcsa szerkezetű gép, még a rendszámát is tudni szeretnék. A rendszámon az is ott van nagy fekete betűkkel, hogy „internacionál“, ami annyit jelent, hogy nemzetközi...

A fiatalember először is felemeli a kezét, mire csönd lesz, aztán a torkát köszörüli meg, mire még nagyobb lesz a csönd, meg az áhítatos várakozás. A poros, messzirőljött fiatalember pedig románul, németül, franciául és irtózatos magyar tudással tudtára adja a báméskodóknak, hogy ő világkörüli uton van s most ide érkezett és most pedig hallgassák meg figyelemmel, mert azonnal beszámol roppantul érdekes útjáról.

Az embereket rendkívül érdekli, hogy mit fog mondani ez a poros, szőke fiatalember, hiszen most háboru dúl széles e világon majd mindenütt s mi mindent mondhat majd erről?...

De a fiatalember még egyszer elrikoltja magát:

— Két lej, doj lej, cváj lej! — s ezzel az újján is megmutatja a jobban érthetőség kedvéért, hogy két lejt kell pengetnie a perselyte annak, aki az izgalmas utielőadást akarja hallani. És hogy még jobban megérthessék a körülállók, egy vásott két lejest tart az orruk elé s megegyezően megismétli, hogy doj lej, két lej, cváj lej!...

Egy-két pénz koppan a persely fenekére, mire elkezd az előadást. De micsoda előadói képességgel... Az ember majd, hogy fel nem fordul a kacagástól... De a fiatalembert mindez nem zavarja. Megragad egy napszámos külsejű embert. Maga elé penderíti s hátára terít egy lepedőnagyságu zsiros, olajos, szakadozott térképet s arról magyaráz nagy lelkesedéssel:

— Jártam itt, — itt a Délisarkon, Grönlandon, Szibériában, a Fokföldön, Középfrikában, Ázsiában, Turkesztánban és még eldarát egy csomó földrajzi elnevezést, amelyet legfőnebb csak egyszer hallhat az ember, legfőnebb az iskolában.

Az emberek csak meresztik a szemüket, ahova az újjával bökdös és próbálják kisilabizálni a helységneveket. De nincsenek is sehol nevek ezen az „eredeti“ térképen, csak piros pontok vannak, — amint mondja a világjáró, — a főpontok, ahol megfordult világkörüli útján.

— Ez a Fokföld. — mutat az egyik piros

pontra, — ez a másik Egyiptom, a harmadik Grönland és így tovább.

A tömeg pedig már oszladozni kezd, mert unja az érthetetlen vartyogást. A világjáró fiatalember is rekedtre ordította már magát s jobbnak látja abbahagyni, hiszen a két pénzesek úgy sem gyarapodnak. De csak egy pillanatra, mert újból körülveszik az új érdeklődők. Újból elkezdi az előadást. Amíg ott állok, kétszer-háromszor kezdi el elülről.

Nagybajszu, csizmás, fehérharisnyás székely áll meg a tömeg szélén.

— Miről erőlködik ez? — bökö a világjáró felé az atyafi.

Az egyik bámészködő hevenyében elmondja, hogy ez a fiatalember bejárta az egész világot s most, hogy ideérkezett, előadást tart arról, amit látott.

— Bejárta a világot? — hüledezik a székely. Járt a sülyt! Én nem emlékszem, hogy nálunk megfordult volna, de még a környékünkön se. Hallja, úrfi! — szól oda a világjárónak, jobb volna, ha nem ámitná ezeket a népeket. Hiszen nálunk se vót... Na, igaz-é?...

— Hát aztán, hova való maga jó ember? — vág a szavába az egyik bámészködő.

— Én, kérem, — néz végig az atyafi az érdeklődőn, — hát nagygalambfalvi.

No, járt maga Nagygalambfalván? — Fordul a világjáróhoz.

— Nem! — vallja be hebegve a fiatalember.

— Hát akkor ne hazudozzék, hogy az egész világot, — köp ki megvetéssel a székely atyafi.

Biró János.

Apróságok • Adomák

JÁNOS BÁCSI FELELETE.

*Nagy a Szamos, híd van rajta,
azon ballag János gazda...
Körülnéz és azonízben
egy embert lát benn a vízben!*

*Nem öreg még, hanem legény,
mégis nagy bajban van szegény,
el-elmerül, majd felbukkan.
János gazda meg se mukkan!*

*Látván, hogy János bá' tétlen,
óbégat a szerencsétlen,
ki egyre kezd lejjebb császni:
— Segítsé! Nem tudok úszni!*

*Erre János bá' a pipát
kiveszi és imígy kiált:
— Úszni bizony én se tudok,
azért mégsem óbégatok!...*

Késleltetett torpedókkal érik el nagy sikereiket a németek.

A német buvárhajók nagy sikerének magyarázatára nagyon érdekes cikkek jelentek meg külföldi ujságokban. Dán katonai szakértők szerint a németek azért érnek el olyan nagy sikereket a tengeren, mert késleltetett torpedókkal dolgoznak. Ez azt jelenti, hogy a ten-

geralattjáró által kilőtt torpedó nem akkor robban fel, amikor a hajó páncélzatához ér, hanem behatol testébe és ott robban fel. Természetes dolog, hogy a hajó testében történő robbanás pusztítóbb hatású, mint hogyha a torpedó abban a pillanatban robban fel, amikor a hajóhoz ér.

Papírt készítenek a krumpli leveléből.

A német vegyészek a háborús gazdasági kényszer hatása alatt sok új, érdekes felfedezést tettek. Legujabban egy thüringiai vegyi gyárban sikerült a krumpli leveléből és szárából papírgyártásra alkalmas anyagot előállítani. Az új anyagból nagyobb mennyiséget készítenek és egy Thüringiában megjelenő ujságot már az új anyagból készült papirosra nyomtatnak ki.

Hogyan őrzik az Egyesült Államok elnökét?

Az Egyesült Államok elnökét, Rooseveltet, nagyon gondosan őrzik, mert egy alkalommal vi-

déki birtokán merényletet követtek el ellene. Ez alkalommal Roosevelt megmenekült, legjobb barátja azonban, a csikagói polgármester a merénylet áldozatául esett. Az elnökök székhelyén és lakásán is állandóan titkos rendőrök veszik körül. Ezek azonban rendkívül választékos öltözetben járnak és így, aki nincs beavatva, nem tudja, hogy biztonsági szolgálatot teljesítenek az elnök személye körül. Roosevelt őrzői reggeltől estig mellette tartózkodnak. Az elnök számára érkező leveleket és csomagokat ők bontják fel és ők vizsgálják át. Ha valaki belép az elnök székhelyéül szolgáló, ugynevezett Fehér Házba, nem szabad kezébe a zsebében tartani. Nem engednek be az elnöki székházba be- kötött kezű embert sem. Ennek érdekes története van. Kinley köztársasági elnököt ugyanígy meggyilkolták meg, hogy egy merénylő bepólyált kezében csempészte be a fegyvert. A mostani, súlyos nemzetközi helyzetben az elnök őrzését még előbb meg szigorították. Az

elnöki székház, a székház kör-
ke és kertje gépfegyverek-
kel és gyorstüzelő revolverek-
kel felszerelt örökkel van meg-
rakva. Az elővigyázatossági in-
tézkedéseket most fokozták,
mert Roosevelt személye az
európai viszály miatt rendkívül
nagy fontosságu. Jórészt az ő
döntésétől függ ugyanis, hogy
Amerika beavatkozik-e a hábo-
ruba, vagy pedig semleges ma-
rad és hogy ez a semlegesség
milyen jellegű lesz.

Az érvágás jelentősége.

A lipcsei élettani intézetben
egy Friedel nevű tanár rendki-
vül érdekes kutatásokat végzett
az érvágás gyógyító és egész-
ségi hatásával kapcsolatban. A
vizsgálatokat főképpen abban
az irányban végezte, hogy az
érvágásnak van-e jelentősége
fertőző betegségek esetén?
Rendkívül érdekes megállapítá-
sa szerint, *érvágás után növekszik a vér csiraölő ereje.* Az
ilyen szervezet vére, amely elő-
zőleg érvágáson esett át, meg-
öli a fertőző csirákat. A legel-
lenállóbb lépfene bacillusok
esetén is megállapítható volt a
fenn emondott hatás. A vizs-

gálatok során azt is behizonyi-
tották, hogy érvágás után a vér
fokozott csiraölő hatása négy-
hétig megmarad.

Ezek a vizsgálatok újabb bi-
zonyítékot szolgáltatnak amel-
lett, hogy a régi kipróbált,
újabbban azonban sokszor lené-
zett gyógymódok között teljes
értékűek is vannak

Tyuk-város.

Kaliforniában, Petaluma vá-
rost tyukvárosnak nevezik, mert
a város egész lakossága tyuk-
tenyésztésből él. A város lakos-
ságának száma nyolcezer és
négy millió tyukot tartanak. Te-
hát minden lakásra, beleértve a
kis gyermekeket is, fejenként
ötszáz darab tyuk jut. A város
utcáit és köztereit minőenütt
márványból faragott tyukok di-
szítik.

Számító férj

A férj magában számolgat:

— A feleségem nyolcvan kiló
súlyu. Minden évben fürdőre
megy és fogy nyolc kilót. Így
tiz év alatt csak megszabadulok
tőle!

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

F. J. A krumplivermet nem szabad másfél méternél szélesebbre készíteni, mert szélesebb veremben a krumpli nem szellőzik jól. A verem hosszúsága tet-szészserinti lehet. A nagyobb hi-degek beálltáig a vermet nem szabad leföldelni. Ha éjjeli fa-gyoktól lehet tartani, szalmát do-bunk a krumplira.

Z. L. A hasfájás gyermekkor-ban sok betegségnek igen gya-kori tünete. Megtörténik, hogy a gyermeknek tüdőgyulladás, esi-pőizületi gümőkórja vagy esigo-lyaszúja van és mégis a tartós

Tapasztalt és tanult
gazda természet meg-
háromszorozhatja.

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

GAZDATUDOMÁNY

című közel 700 oldalas, számos magyarító képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lejt, a bolti ár egyébként 90 lejt. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többé kerül.

Megrendelhető a
Magyar Nép kiadó-
hivatalában Kolozsvár,
Sír. Barón L. Pop 5

GAZDATUDOMÁNY

Igyekezék mindeki mielőbb beszerezni a

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

hasfájásáért fordulnak a szülők az orvoshoz. Hasfájásnál elsősorban vakbélgyulladásra kell gondolni, mely betegség gyermekkorban sem ritka. Néha ismételtelen vannak apró, bizonytalan fájdalomok, míg máskor egyszerre súlyos fájdalom-roham alakjában kezdődik, úgy, hogy a fájdalom nagyságából a betegség minőségére vagy súlyosságára következtetni nem lehet. Nem egyszer étrendi hibák is okozhatnak hasfájást, ha nagy mennyiségű, nehezen emészthető vagy romlott ételt kap a gyermek. Hasmenéssel járó betegségek is, így tifusz, vérhas, rendszeren hasgörcsölésel járnak. Hashártyagulladásban, bélesavartásban, bélelzáródásban a fájdalom nem hiányzik. De mindennaposak, különösen a gyermekkorban az ideges hasfájások, melyek rohamokban szoktak jelentkezni a köldök körül.

Tekintettel e sokféle lehetőségre, a hasfájós gyermeket leghelyesebb ágyba fektetni, koplaltatni. Nem tanácsos hashajtót adni, mert ez sok betegséget súlyosbíthat. Nem csinálhat bajt egy langyosvízes beöntés, a hasra száraz meleg helyezése. Ha 2-3 óra alatt nem szűnik a fájdalom, a gyermeket orvoshoz kell vinni, nehogy a késlekedés veszéllyel járjon. Fájdalomcsillapítóktól tartózkodjunk, mert a fájdalom megszűnése az orvost könnyen tévútra vezet.

L. M. Leírásából arra következtetünk, hogy a paradicsom növényeit a szárrothadás támadta meg. Ajánljuk, hogy a paradicsom tábláját jövő évben tegye az idény helytől messzire. A legfontosabb dolog pedig, hogy gyűjtse össze a kertjében a paradicsomszárát és levelet s azt égesse gondosan el, hogy a kártevő gombát elpusztítsa. Semmi esetre sem szabad a paradicsom szárát és levélzetét aláásni, vagy alászántani. Ha a baj jövőre is fellépne, kéntartalmu permetezőszert kell használni.

Terjesszük a
„Magyar Nép“-et!

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért:

B. E. Erdőd. I. M. Remete. Sz. J. Torja. V. S. Szilágynagyfalva. N. M. Simonyifalva.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Amint előző számainkban közzeltük, megbizottaink felkeresik azon előfizetőinket, akik hátrálékban vannak, hogy az előfizetési hátrálékukat tőlük felvegyék. Ezen megbizottaink közül Vinczeffy Sándor Udvarhely megyének azon részeit látogatja meg, ahol utóbbi időben nem volt, elsősorban a Homoród mentén levő községeket. Kováts Endre Szilágy megyének zilahi, szilágycsehi és krasznai járásaiban levő előfizetőinket keresi fel. Török István Kolozsm.-ének kalotaszegi járásait, továbbá Sz.-Doboka megyének szamosújvári és kékesi járásaiban levő előfizetőinket keresi fel. Tóth Imre tovább folytatja Krassó-, Szörény és Temes megyében munkáját. Felkérjük azon előfizetőinket, akik még nem rendezték f. év végéig szülő hátrálékaikat, sziveskedjenek megbizottainknak szabályszerű nyugta ellenében kifizetni. Azon előfizetőinket, akikhez ez alkalommal nem küldhetünk megbizottakat, felkérjük, hogy a lappéldányaikhoz mellékeltek és kitöltött postautalvány felhasználásával küldjék be az ott feltüntetett összeget.

Figyelmeztetés! Előfizetőink közül többen panaszt emeltek, hogy egyes lappéldányok nem jutottak kezükhöz, és kérték azok pótlását. Szükségesnek tartjuk közölni az érdekeltekkel és általában minden előfizetővel, hogy mi a lappéldányokat minden héten pontosan kiküldjük az összes előfizetőknél és így ha azok elkallódtak, nem a mi hibánkból történt. Érdeklődjenek az illetők a megfelelő postahivataloknál, megtudakolva annak okát, hogy a kézbesítés miért nem történt meg. Egyébként minden reklamálnak a hiányzó példányt ismételtelen elküldöttük.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Z. L. Gálospetri 155, özv. K. Gy.-né Ottomány 155, B. F. Ördögkut 155, ifj. M. Gy.-né Varsola 305, Sz. I. Kraszna 155, M. J. Kraszna 155, N. K. J. Szilágykövesd 155, M. J. Monó 19, ifj. S. I. Piskolt 155, ifj. B. F. Kraszna 155, P. E. Piskolt 155, id. F. J. Mezőterem 280, V. L. Krasznaszentmiklós 155, N. F. Szalács 65, K. S. és ifj. K. F. Szilágynagyfalva 310, M. M. Alsósimánd 155, ifj. D. F. Mosóbánya 50, J. S. M. Szilágysámson 200, S. J. és ifj. E. J. Krasznabéltek 155-155, D. I. Ákosfalva 143, K. L. Mezőtelegd 155, L. P. Micske 155, B. L. Ilye 180, O. P. Szilágyzóvány 155, N. I. és Z. I. Piskolt 155-155, E. Ö. Szilágypér 155, V. I. Mezőpetri 80, ifj. B. J. Szolnokháza 155, Cz. I. és id. H. J. Mezőpetri 155-155, B. A. és E. Gy. Zilah 155-155, B. Zs. Ákos 155, B. L. Zilah 180, T. J. Hadad 155, V. E. Vetés 155, Cz. F. Krasznaterebes 155, S. A. Nyujtod 80, G. F. Kovászna 150, O. S. Vedresábrány 150, özv. Z. N. G.-né Paptamási 155, B. K. Hegyközszentmiklós 155, H. M. Apatelek 80, K. S. és K. F. F. Ágya 155-155, B. I. Gyulafehérvár 155, I. A. P. Tusnád 155, D. M. Bonyha 150, U. P. Nagydevecser 150, Ü. M. Sülemed 175, N. I. Éradony 155, K. J. Torontálkeresztés 150, K. I. Magyarberkesz 100, R. I. Valkány 150, Sz. Z. Kaplony 155, K. Gy. I. Krasznahorvát 155, G.-kör Kraszna 145, I. O. Egylet Zilah 155, F. M. Zsibó 155, M. S. Érszentkirály 155, Sz. Jné Magyarláros 150, L. Zs. Sárköujlak 155, V. M. Szamosdó 130, R. F. Nagybacon 150, K. M. Csikgöröcsfalva 155, ifj. L. Sz. Erdőgyarak 155, id. G. I. Szentpál 155, ifj. N. S. Vadász 155, N. M. Déva 150, F. F. Micske 155, B. Gy. Vetés 155, V. Gy. Gálospetri 155, M. Gy. Erdengeleg 155, P. M. Érselénd 155, M. S. Zilah 155 lej.

Laptulajdonos: Magyar Nép Rt.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár,
Saru Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat

Lengyel zsidók megpróbáltatásai.

Lengyelországban közel négy millió zsidó élt a mostani háboru kitörése idején. Ezeknek túlnyomó része azon a területen lakik, amely Németország fennhatósága alá került. A németek zsidóellenes magatartását ugyan csak meg kell szenvedniök a lengyel zsidóknak is. A megszálló katonaság kézi munkára hajtja őket. Képzeltető, milyen nehezűkre eshetik ez a testi megerőltetésben gyakorlatlan zsidóknak. Hasonló bánásmódban részesülnek a Szlovákiában lakó zsidók is.



Tanuld meg!

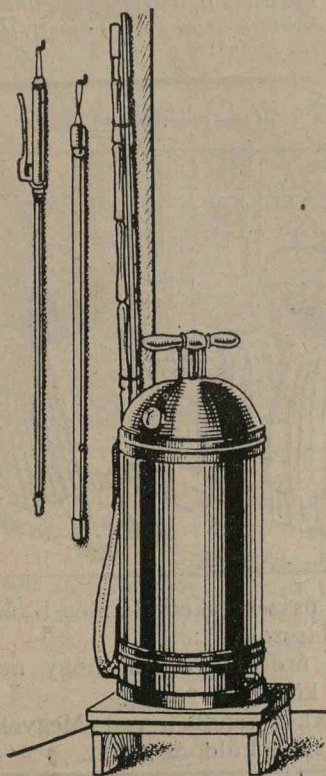
Gondosan tegyük el télire a permetező gépeket!

A szőlő és gyümölcspermetező gépek csak úgy tartósak, hogyha télire gondosan megtisztítva kerülnek raktározásra. A permetező gépek karbantartásával kapcsolatban főképpen a következő anyagból levő alkatrészeket kell gondosan megtisztítani és részben olajjal bekenni: vas, réz és gumirészek. A permetező levek vegyi anyagai a permetező gépek fémrészeit annyira megtámadhatják, hogy azok teljesen tönkremennek. Különösen a szelepeket és a porlasztó csőfejet kell alaposan megtisztítani. Vigyázzunk arra, hogy elraktározáskor a gumitömleken ne legyen törés vagy repedés, mert ha hosszú ideig így áll a gumi, kireped és használhatatlanná válik.

A gyógyszerek beadása.

Nemcsak a gyermekeknek, de sokszor a felnőtteknek sem könnyű gyógyszert beadni. Bizonyos foku kézügyességen kívül erélyre és igazmondásra van szükség. Nem szabad a gyógyszerre rámondani, hogy jóízű, mikor a beteg mindjárt maga fogja tapasztalni az ellenkezőjét. Általában a gyógyszerek izesíthetők, így bevételük könnyebb. Ha az izesítésnek akadálya van, úgy az orvosság után kevés cukrot, vagy szirupot adunk a betegnek. Nagyobb mennyiségű folyadékot pohárból, kevesebbet kanálból szoktunk beadni. A gyógyszer beadásakor a beteget félig ülő helyzetbe emeljük, fejét előre hajtjuk, mert így könnyebb a nyelés. A mosdótól mindig kéznél legyen, ha netalán hányinger lépne fel.

A rendelt port leghelyesebb vízben elkeverni, még ha nem is oldódik. Rosszízű port ostyában adnak be. A megnedvesített kanálra ráfektetjük az egy pillanatra vízbe mártott ostyát. Ráhintjük a port, összehajtogatjuk az ostyát, a kanál hegyére toljuk, mögéje vizet öntünk, az egészet együtt nyeli le a beteg. A ricinusolaj beadására legjobb a pálinkás pohár. Ebbe alul egy ujjnyi vizet öntünk, rá a ricinust s feléje egy kávéskanálnyi rumot vagy pálinkát. A pohár szélét is bekenjük rummal.



Tele vannak már a kertek,
Almát szedni jertek, jertek,
Mint a mosoly, olyan piros,
Enni nem, csak lopni tillos.

Vigyázz magadra!



Forró vizet ne tégy kis gyermek útjába,
Belebotlik s meghal az égés kínjába!

Hogyan tartjuk el a szőlőt?

A szőlő téli eltartásának kétféle módja is ismeretes. Van aggatott szőlő és fűrészpórában eltett szőlő. Mindkét esetben ügyeljünk arra, hogy a szőlő csakis ritka fűrtű, lehetőleg teljesen érintetlen szemű, viaszos bevonatu legyen. A fűrtőn lévő, minden rothadásra alkalmas és pusztuló részt távolítsunk el, kis hegyes ollóval vagdossuk ki a romlott részeket.

Az aggatott szőlő eltartására szánt helyiség föltétlenül világos és szellős legyen, hőmérséke

pedig ne szálljon a fagypontra alá. Egy-egy szálat hárs, vagy fonal két végére egy-egy fűrtőt kötözünk, lehetőleg úgy, hogy ne csak a szárat, hanem az első elágazását is kössük meg, mert beszáradás miatt a sima kötéstől könnyen kicsuszlik a fűrtő. Az ilyen módon felkötözött fűrtőket azután rudakra aggatjuk, de úgy, hogy egymással ne érintkezzenek: egyik fűrtő tehát mélyebben lógjon mint a másik.

Ha a szőlőt fűrészpórában akarjuk eltenni, egy nagyobb ládát veszünk. Ennek aljába féltegyérnyi magasságban száraz fűrészpórá hintünk. Ebbe rakjuk a teljesen hibátlan fűrtőket, de nem túlsűrűn, hogy egymással ne érintkezhessenek. Az így rétegezett szőlőt tenyérnyi magas fűrészpórá réteggel fedjük be. Így folytatjuk rétegenként a szőlő elhelyezését, a legfelső réteget fűrészpórá gondosan betakarva. Az így eltett szőlő egy félévig is ép marad.

Gyerekdolog.



— A fia összeverekedett az én fiammal, kedves szomszédasszony.

— Nem érdekel engem, hogy mi történik a gyermekek közt.

— No akkor rendben van. Megyek és egyenesen a kórházba küldöm a fiát.